

Sondajul de la Militari „Cîmpul Boja”

În perioada 16 iunie — 6 iulie 1979, în cartierul Militari pe terenul numit „Cîmpul Boja” din București, au fost efectuate cercetări arheologice, întreprinse cu sprijinul unui grup de studenți de la Facultatea de istorie și filozofie din capitală.

Investigațiile arheologice din 1958, re-luate peste trei ani, s-au desfășurat pe latura nordică și vestică a terasei¹, pe cînd cele din anul 1978² și din cel următor au cuprins în mod deosebit extremitatea sudică, unde la timpul respectiv nu existau culturi agricole.

Ținem să facem precizarea că ultimele două campanii de cercetări au surprins pe această parte a terasei o singură așezare, încadrată în epoca bronzului, cultura Glina III.

Depunerile geologice aflate prin unica secțiune cercetată în 1979 (S—V), lungă de 45 m, și lată de 1 m, au dat posibilitatea precizării următoarei situații stratigrafice :

Peste solul viu cu rare concrețiuni calcaroase, urmează o depunere compactă de pămînt negru-măzăros.

Partea superioară a acestui strat a fost suprapusă de temelile unor ziduri, parțial păstrate ce indică o construcție de sec. al XIX-lea.

Stratul culturii Glina, III gros de 0,40 m — 0,50 m, a cuprins îndeosebi, ceramică, pe care după aspectul pastei și a formelor prezentate o grupăm astfel :

I. După compoziția pastei distingem o categorie ceramică modelată dintr-o pastă ce are în conținut nisip, cioburi pisate, boabe de calcar și mică. Arderea s-a realizat la roșu-cărămiziu, cărămiziu-galben, mai rar la cenușiu, dar fiind incompletă și inegală în cele mai multe cazuri pe suprafața vaselor au rezultat pete, iar în spîrtură predomină culoarea brun-cenușie.

Fragmentele acestei categorii — foarte friabile, cu un aspect grosolan — aparțin în marea majoritate vaselor cu profilul în formă de S, adeseori prevăzute cu tortițe oarbe, cu

tortițe mosorel ori cilindrice orizontale, plasate în partea superioară a pîntecului (fig. 1/1—2).

Excepție de la forma tipică o fac două recipiente. Unul dintre acestea de culoare cărămizie, păstrat parțial, are fundul plat ușor lătit. Pîntecul, ce se rotunjește în special în partea superioară, este prevăzut cu două torti laterale, dintre care se păstrează una singură. Partea superioară a vasului lipsește (fig. 1/3).

Al doilea vas cărămiziu-gălbui are o formă pe care o considerăm deocamdată unică ; el are conservată buza ușor evazată, gîtul înalt, cilindric, la baza căruia se formează un fel de prag apoi un gen de fund, ce pare a se continua cu a doua parte a recipientului. Pe gît vasul păstrează urme ușoare de barbotină neglijent realizate. Credem că a făcut parte dintr-o categorie de „sfeșnice” și poate că servea drept vas de cult (fig. 1/4).

Cel mai uzitat decor al acestei grupe ceramice este compus din șiruri de găuri butoni, executat, din interior spre exterior în pasta încă moale (fig. 5/8). Rar există găuri mici succesive realizate pe exteriorul vasului. Butonii sînt plasați pe gîtul vasului. Cîteodată șirul de găuri butoni este însoțit pe buza vasului sau pe gîtul acestuia de cresațuri repetate (fig. 1/8—13). Decorul alveolat simplu sau în brîu ornează pîntecul ori umărul recipientului (fig. 1/6—7 ; 2/1—6), pe cînd tehnica barbotinei decorează regiunea dintre gît și pîntec (fig. 2/7).

II. În a doua categorie ceramică distingem puține fragmente de vase lucrate dintr-o pastă mai curată cu o cantitate redusă de nisip în amestec cu mică, pletricele mărunte, rare cioburi sfărîmate și fire de calcar. Lutul fin, bine frămîntat are o ardere executată la negru-cenușiu, cu nuanțe castanii sau cărămizii. Datorită arderii egale pereții vaselor prezintă o culoare uniformă.

Comparativ cu prima categorie aceasta este mult restrînsă, iar formele reconstituite

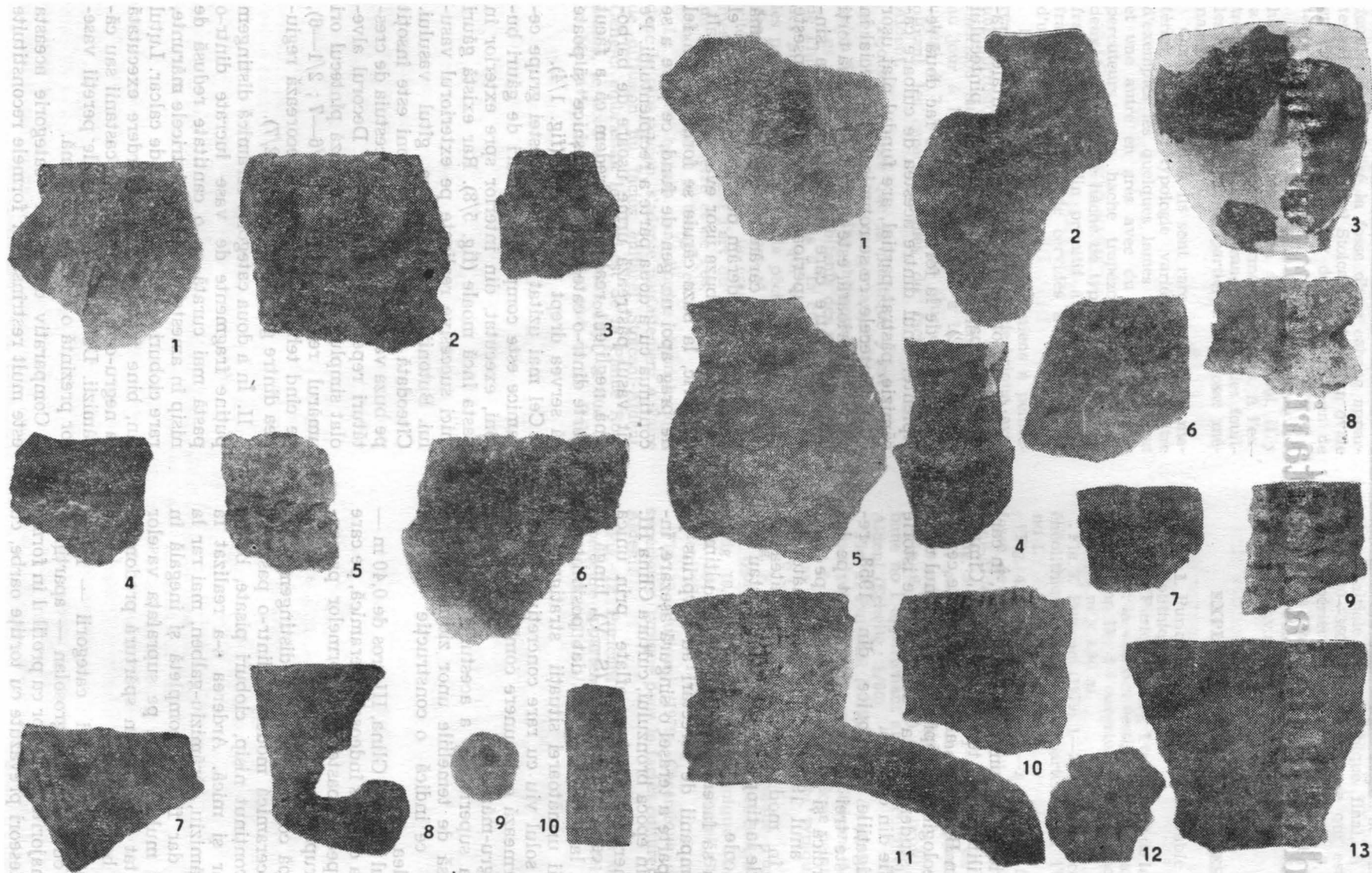

Fig. 1. Militari-Cimpul Boja. 1—6 fragmente ceramice decorate cu butoni, alveole simple sau în briu; 7 fragmente cu barbotină; 8 profil de căniță; 9 fasajolă; 10 dălțiță.

Fig. 2. Militari-Cimpul Boja. 1—2 torță de vase cu profilul în „S”; 2—3 vase din cultura Glina III; 5, 8 fragmente de vase decorate cu butoni; 6—7 profile de recipiente cu alveole simple sau briu; 9—13 fragmente decorate prin creștături.

parțial au dat posibilitatea stabilirii existenței unei cănițe cu gîtul înalt (fig. 2/8) precum și fragmente de vase cu pîntecele sferic. Pe lângă ceramică în stratul culturii Glina III s-a mai aflat o fusaiolă (fig. 2/9) o dăltiță din piatră (fig. 2/10), precum și trei piese din silex : un răzuitor dublu, o așchie atipică și alta de decorticare.

Din punct de vedere stratigrafic așezarea nu permite o datare certă, dar o atență analiză a ceramicii și mai precis observarea decorului cu butoni succesivi, realizat din interior spre exteriorul vasului, dă posibilitatea încadrării stratului Glina III, aflat în acest loc, în ceea ce Alfred Prox denumea faza B³ în cultura Schneckenberg, caracteristică aceleiași culturi materiale de la Ciurel-București⁴, sau complexului „Groapa A“ din cartierul Roșu⁵, cuprins în zona nordică a capitalei, sau nivelului II de la Cuciulata⁶.

În partea superioară a depunerii de cultură Glina III, fără însă a fi afectată, se întinde, păstrat pe o mică înălțime, de 0,30 m — 0,45 m, un complex modest de ziduri ce fac parte dintr-o mică construcție.

Astfel la distanță de 4,75 m față de latura estică a S. IV a fost suprins un zid ce tăia șanțul pe lățime și străpungea laturile de N și de S al acestuia. Zidul notat cu Z 1 era paralel cu al doilea zid (Z 2) aflat la distanță de 3,80 m față de primul. Tot paralel cu acestea se aflau altele două marcate Z 3 și Z 4. Cele patru ziduri dovedesc că închideau două încăperi modeste prima lată de 3,80 m, iar a doua avînd 3 m lățime.

S-a lucrat cu cărămizi de 28 cm × 15 cm × 4 cm așezate prin alternanță : un rînd pe lung și altul pe lat, prinse cu mortar slab ; temelia este așezată pe o talpă de mortar după care se înalță zidul propriu-zis. Analizînd tehnica de execuție a construcției, compoziția mortarului, dimensiunile cărămizilor, rezultă că era o locuință de mici proporții ce poate fi încadrată la începutul secolului al XIX-lea.

Cercetările de scurtă durată de la Militari „Cîmpul Boja“ au adus date noi privitoare

la existența așezării Glina III, din acest loc, înscriind pe planul orașului București o nouă locuire din epoca bronzului cultura Glina III.

NOTE

¹ Vlad Zirra și G. Cazimir, CercetArhBuc, 1, 1962, p. 15—49.

² Mioara Turcu și Vasilica Lancuzov, în *Materiale și cercetări arheologice, a XIII-a sesiune de rapoarte*, Oradea, 1979, p. 75—77.

³ Alfred Prox, *Die Schneckenbergkultur*, Brașov, 1941, p. 45 și urm.

⁴ S. Morintz, G. Cantacuzino, *Materiale*, 5, 1959, p. 631—633.

⁵ M. Constantiniu și P. I. Panait, CercetArhBuc., 1, 1962, p. 329.

⁶ Gh. Bichir, *Materiale*, 7, 1961, p. 356—357.

LE SONDAGE DE MILITARI „CÎMPUL BOJA“

RÉSUMÉ

Entre 16 juin — 6 juillet 1979, à Militari — „Cîmpul Boja“ furent reprises les fouilles archéologiques, dans la partie Sud de la terrasse.

Les recherches, portant sur une seule section (IV), ont permis d'établir l'existence d'une couche de l'âge du bronze — civilisation Glina III. Cette couche contenait surtout de la céramique qui, suivant la composition de la pâte, pouvait être sortée en deux catégories ; de même on a découvert trois silex, un petit ciseau et une cassiolette.

L'habitat appartient à la phase B de la civilisation Glina III.

Dans la partie supérieure de la couche Glina III furent découvertes les restes d'une petite construction qui, d'après les matériaux utilisés, date du commencement du XIX-ème siècle.

EXPLICATIONS DES FIGURES

Fig. 1. Militari—Cîmpul Boja. 1—2 anses profilées en „S“ ; 3—4 vases de civilisation Glina III ; 5, 8 fragments céramiques décorés avec boutons ; 6—7 profils de récipients avec des alvéoles ; 9—13 fragments céramiques décorés par entailles.

Fig. 2. Militari—Cîmpul Boja. 1—6 fragments céramiques décorés avec des boutons ou alvéoles ; 7 fragment céramique décoré ; 8 profil de tasse ; 9 fusaiole ; petit ciseau.